

Cuprins

ÎMBĂRBĂTARE

Pseudo-strategikos	13
Manevre	13
Despre arme și litere, scriitori și oșteni	17
„Amazoanele cele bărbate”	19

ATAC

Onomastikon	27
Un sân ars și alte născociri	27
Fiicele Mamei, fiicele Lunii?	31
Ucigașe, dar și iubitoare de bărbați	33
De la Amazon la amazon.com	34
Ares și fiicele	37
Tata Războilă	37
Dar mama? Strateia sau Harmonia?	42
Altar pentru Artemis	44
Atena-Areia, vrăjmașa	47
De neamul amazoanelor	50
Consemn	50
Spiță zeiască	51
Un neam pur și simplu	52
Văduve ori soții răzvrătite	53
O lume pe dos	56
Confuzie: niște bărbați	57
Lege și ordine	58
Amazonland	60
În avanpost	60
Topografii	63
<i>Străbunele din Libia</i>	64
<i>Du-te-vino în Leucosiria, pe Termodon</i>	69
<i>Caucazienele</i>	75
<i>Pe Donul neliniștit: sauromatele</i>	81
<i>Alte războinice prin stepile Eurasiei și prin Tracia</i>	89
<i>Boemia: Vlasta și războiul fetelor</i>	93
<i>În Nord, spre Nord-Vest</i>	95
<i>Peste țări și mări: cele două Indii</i>	100
<i>Ș.c.l. Câteva Femenii prin Orient și prin Africa</i>	106
Interval	111

INCURSIUNE

Vârstele amazoanelor (<i>Timeline</i>).....	115
Capturi	115
Înapoi la antici	116
Evul Mediu. Creștinism contra amazoane	122
Renașterea și noile <i>viragos</i>	127
Pe graniță. Barocul	134
La umbra Luminilor	138
Șocul romantic	143
Femeile virile, Stendhal și Balzac	152
Dar amazoanele decadenților?	159
Trei dandy și toți trei	164
Secolul XX și amazoanele „pentru toți”	173
Raid	173
După <i>La Belle Epoque</i> , băietanele anilor nebuni	176
Amazoanele între războaie, între extremele politice	185
Feminism după feminism	192
<i>Pop culture</i> și amazoanele <i>tale quale</i>	196
Spadasine, corsare, pistolare	199
<i>Gun girls – bad girls?</i>	203
Polițistă, substantiv	205
De la Modesty Blaise la Nikita și retur	210
Lara Croft, Catwoman <i>et comp.</i>	214
„Zoe, fii bărbată!” sau amazoneritul la români	219
Fata cea vitează a împăratului	219
Damele române și emancipățiunea	223
Cică niște amazoane	238
Între Ada Razu și Floarea Codrilor	244

CONTRAATAC

Amazoanele – o poveste?.....	257
Apărare ofensivă	257
Mit și realitate	258
<i>Credeau grecii în amazoane?</i>	258
<i>Barbarologia pentru începători</i>	262
<i>Herodot, magnificul</i>	268
<i>Un eșalon de istorici</i>	273
<i>Ca o hârtie de turnesol: Talestris și Macedon</i>	281
<i>Tăcerea lui Euhemeros</i>	286
<i>Alte istorii, aceleași amazoane</i>	287
<i>Tratate și tratative</i>	300
<i>Arheologii, printre kurgane, prin stepe</i>	310
<i>Matriarhate și ginecocrafiu</i>	314

ÎNCERCUIRE

Linia de ochire	323
Fapte, nu vorbe. Amazonsaga	325

La război, ca la război	325
<i>Anti-atlanți, anti-gorgone</i>	326
<i>Cinci bătălii care-au zguduit lumea</i>	326
<i>Între istorie și legendă: Cyrus și Alexandru Macedon</i>	335
<i>Strângerea rândurilor: demult uitate războaie</i>	336
Față în față, corp la corp	345
<i>Un duel, două dueluri</i>	345
<i>Alte infruntări: în arene, pe punte</i>	355
În slujba Dianei. La vânătoare	362
Treburi pașnice	365
<i>La arat și păstorit</i>	365
<i>Ocârmuiri de cetăți, regate, imperii</i>	367
Bărbații. Mod de întrebuițare	375
<i>Dușmani de moarte</i>	375
<i>Schilodiri fără milă</i>	379
<i>La vâtaie și furcă</i>	382
<i>De prăsilă</i>	386
<i>Două ciudățenii: eunucii și hermafrodiții</i>	392
Maternități	394
<i>Un vis eugenic</i>	394
<i>Mame și fiuce</i>	397
<i>Mame și fiu</i>	401

ASALT

Pe flancuri	411
Amazonstyle	413
Bodybuilding	413
<i>Un corp pentru luptă</i>	413
<i>Din nou despre săni</i>	423
<i>Exersări și căliri</i>	428
Ce mâncau amazoanele	432
<i>Aperitiv: bărbați pe pâine</i>	432
<i>O etimologie ciudată</i>	433
<i>Carne cât cuprinde</i>	435
<i>Și laptele?</i>	436
<i>Canibalisme</i>	437
<i>Androfagele și Lumea Nouă</i>	439
Arme-n panoplie	441
<i>În ofensivă, în defensivă</i>	441
<i>Arcul</i>	442
<i>Sulița și lancea</i>	444
<i>Sabia sau spada</i>	445
<i>Securea cu două tășuri</i>	447
<i>Scutul, platoșa, zalele</i>	449
Cavalcade	452
<i>Când la trap, când la galop</i>	452
<i>Armăsari focoși</i>	454
<i>Iepe turbate</i>	462

Casa Dior	465
<i>Pe catwalk</i>	465
<i>Linia modei. Veșminte, încălțări, bijuterii</i>	465
<i>În tendințe</i>	472
<i>Pantaloniada</i>	476
<i>Centurile</i>	480
<i>Hairstyling</i>	483
<i>Travestiuri</i>	486
Dar Eros?	495
Dispozitiv. Femina & Mascula	495
Pururi fecioare?	497
<i>Castități și castități</i>	497
<i>La umbra fetelor răpuse</i>	501
<i>Neprihănite bătrâne</i>	504
<i>Fecioare stâmpărate</i>	508
<i>Virginități pierdute</i>	511
Amor înfocat, sex sălbatic	515
<i>Două spaime: diferitul și excesivul</i>	515
<i>O legătură: Gorgona și Baubo</i>	517
<i>Orgii după orgii: menade și amazoane</i>	521
<i>Împerecheri cu țintă</i>	524
<i>Care pe care. Duelul amoros</i>	528
<i>Nimfomane și sadice</i>	540
<i>Masochiști de serviciu</i>	548
<i>Efeminați în capcană</i>	550
<i>Suratele. Lesbos Club</i>	557

PARADĂ

Pentesileea	578
Camila	590
Velleda	597
Bradamante	606
Clorinda	619
Jeanne d'Arc	639
Hauteclaira	653
Madeleine de Maupin	659
Orlando	665
Albertine	672

RETRAGERE

Jurnal de front	685
<i>Bibliografie</i>	689
<i>Indice de nume proprii</i>	711
<i>Indice de locuri</i>	735

Proiect editorial finanțat de Administrația Fondului Cultural Național

© 2013 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Louis-Jean-François Lagrenée (1724-1805), *Tancredi și Clorinda* (1761)

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

BABEȚI, ADRIANA

Amazoanele. O poveste / Adriana Babeți. – Iași: Polirom, 2013

Bibliogr.

Index

ISBN 978-973-46-3944-1

396

Printed in ROMANIA

Adriana Babeți

Amazoanele

O poveste

POLIROM
2013

Ar trebui deschisă acum o paranteză dedicată câtorva texte aparte, semnate de autori români de notorietate (Mihail Sadoveanu, Panait Istrati, Victor Papilian), dar și relativ obscuri (Ion Talpă, Dorina V. Ienciu). Prezența lor ar fi obligatorie într-un bilanț amazonografic local, deoarece propun variante proprii (nu neapărat originale, dar, oricum, unice la noi) de racord la modelul feminității războinice. Primul text (în ordinea cronologică a apariției) este ciclul dedicat haiducilor de Panait Istrati, proiectat în trei volume, din care au apărut însă doar două, ambele tipărite în Franța: *Prezentarea haiducilor* (1925) și *Domnița din Snagov* (1926). Deși romanele sunt redactate în franceză, le-am inclus în secțiunea românească a *Incursiunii* nu doar datorită originii autorului, ci în primul rând pentru că tema, personajele, cadrul istoric și geografic sunt eminentemente autohtone. Iar prin Floricica-Floarea Codrilor, femeia-haiduc cu o biografie incredibilă, intră în arenă un personaj feminin spectaculos, cel mai aproape de matricea eroinelor războinice.

Pentru publicul francez, pentru prietenul Romain Rolland, Istrati conturează o lume fascinantă, exotică. Iar pentru critici nu e greu de înțeles de ce, în anii '20, Panait Istrati își construiește romanele pe un ideal de echitate socială și pe un militantism de extracție socialist-comunistă. Vremea marilor sale îndoieli, care să pună în criză nu idealul, ci sistemele politice care îi promet realizarea, nu sosise încă. Cele două romane nu sunt nici pe departe piesele de rezistență ale operei lui Istrati, pentru că nu au nici forța epică, nici rigoarea construcției din *Chira Chiralina*. De altfel, ele sunt primite cu suficiente rezerve în epocă. Romain Rolland îi reproșează, de pildă, autorului prea marea empatie pentru „frumoasa tâlhăroaică”, căpităneasa haiducilor. După cum i se impută romanului mixtura de aventuros, descins parcă din Walter Scott, și excese de teză socială.

În ambele volume, cel care o aduce în prim-plan pe Floarea Codrilor, supranumită domnița din Snagov, e chiar fiul ei, haiducul Ieremia. În fața lui Adrian Zografi el rememorează, peste ani, povestea aventuroasei sale mame și a cetei de haiduci pe care aceasta ajunge să o conducă. *Prezentarea haiducilor* reface istoria celor 14 oameni curajoși, deciși să nu abandoneze lupta după ce Cosma, starostele lor, iubitul Floarei și tatăl lui Ieremia, e ucis, iar ceata sa – spulberată. Ascunși în creierii munților, doborâți de tristețe și oboseală, haiducii rămași în viață decid, nu fără îndoieli și ezitări, să înceapă o „viață nouă” sub conducerea unei femei, succesoarea căpeteniei. În fața evidenței, ei își înfrâng prejudecățile: „Adevărat că după moartea lui Cosma nimeni nu se pricepuse să-i încalce calul mai bine decât ea, nici să ducă mai bine la tăvăleală, la lipsuri, nici să se arate mai bărbat ca ea în hotărâri”¹. Reputația sa eroică, prezența plină de frumusețe

1. Panait Istrati, *Prezentarea haiducilor*, în *Opere alese*, III, texte alese, prefață și note de Al. Oprea, traducere de Eugen Barbu, București, EPL, 1967, pp. 10-11.

aspră, forță și demnitate, precum și povestea propriei vieți, relatată succint în fața lor, toate risipesc neliniștile, dar și orgoliile haiducilor. În final, aceștia o acceptă și decid să se supună bravei căpitănese.

Deși romanele refac din memorări intersectate biografia acestei femei cu totul excepționale, o întrebare pe care o pune în *Domnița din Snagov* însuși fiul său, Ieremia, rămâne fără răspuns: „Cum, prin ce lovitură a norocului putuse s-ajungă fetița desculță din satul de hoți, cel mai deochiat din tot ținutul Buzăului, prietena lui Groza, iubita fecioară a lui Cosma, mama mea, Floricica – «Domnița din Snagov»? Partea asta a vieții ei a rămas pentru mine necunoscută”¹. Cum necunoscută le rămâne tuturor celor din jur, deoarece însăși eroina păstrează o tăcere strategică asupra acestui episod din biografia sa. Își recunoaște, în schimb, originile umile: e un copil din flori, nedorit, maltratată, care își găsește alinarea într-o prietenie ce va dura peste ani, cu Groza. Drumul ciobăniței din Lipia până în piscul ierarhiei haiducești, dar și până în înaltele saloane diplomatice ale Europei, e, într-adevăr, lung și complicat. El trece printr-o etapă intermediară când, circulând între Constantinopol și București, viitoarea căpetenie de haiduci ajunge o femeie bogată și extrem de anturată.

Moșia și luxosul conac achiziționate la Snagov de „marea negustoreasă de mătăsuri din Levant” devin nu doar un centru al mondenității bucureștene, unde viața curge plină de desfătare și belșug, ci și nodul unei importante rețele politice, a cărei principală urzitoare e Floarea. Ea practică astfel, după propria mărturisire, un brigandaj aparte: „o haiducie în felul meu, adică cât mai mult bine poporului, cât mai mult rău dușmanilor lui, dar fără să calc legile. Dimpotrivă, ocrotită de ele. Vicleșug femeiesc”². În odăile ei se unelțește, se trafichează influență, se negociază preluarea puterii. Totul, cu un sigur scop, declarat în tirade impetuoase: unirea Principatelor, urcarea pe tron a lui Cuza, emanciparea românilor, dezrobirea țiganilor ș.c.l. Idealuri pentru care domnița din Snagov e gata să moară. Rezumându-și tumultuoasa viață, Floarea Codrilor le spune haiducilor: „Mi-am luat chip mincinos și am fugit în lume, de unde mă întorc acum cu sufletul curat, gata să fac tot binele și tot răul ce trebuie făcute pe lumea asta. Iată-mă, asta sunt”³.

În 1854, când debutează acțiunea celui de-al doilea roman, Floarea Codrilor strânge toate cetele haiducești și le îndeamnă la unire. Zecile de bărbați adunați la sfat în tabăra de pe apa Tazlăului îi ascultă cu sfîntenie cuvintele înflăcărâte, care cheamă la „scuturarea jugului

1. Panait Istrati, *Domnița din Snagov*, în *Opere alese*, IV, texte alese, prefață și note de Al. Oprea, traducere de Eugen Barbu, București, EPL, 1967, p. 127.

2. *Ibidem*, p. 63.

3. Panait Istrati, *Prezentarea haiducilor*, p. 89.

asupririi”, la dispariția rivalităților dintre căpetenii și cete, la încetarea actelor criminale. Acum apare definiția haiducului în variantă proprie: „Un răsculat cu inimă mare; pentru el omorul și jaful nu-s scop. Haiducul nu-i tâlhar. Ca toată lumea să fie mai bună, tot omul trebuie să fie haiduc”¹.

Ca romane „cu haiduci”, cele două volume ale lui Istrati utilizează întreaga recuzită romantică a genului: aventuri, asasinat, evadări, asalturi, ambuscade, răpiri, trădări, torturi, răzbunări. Totul aglomerat cu palpitate povești de amor. Și, mereu în centru – viteaza femeie, care se stinge, măcinată de fizie, în floarea tinereții. Iar după moartea ei, puținii haiduci rămași, în frunte cu Ieremia, se risipesc în lume, cu amintirea de neșters a eroinei lor în suflet.

Tot Panait Istrati, de data aceasta în *Chira Chiralina*, introduce câteva secvențe unde frumoasa și pătimașa brăileancă nu ezită să înșface o flintă spre a-și îndemna unchiul să răzbune fărădelegile tatălui său. Așa cum îi dezvăluie potențialul agresiv și balada populară *Kira*, în momentul când frații Kirei, „hoții Brăilii, șerpii Dunării”, o îndeamnă să pună mâna pe hanger și să reteze capul fiorosului arap care o ține captivă.

Dintr-o cu totul altă zonă își recrutează Mihail Sadoveanu bărbatoasa eroină în *Noaptea de Sânziene*. Apărut în 1934, deci la patru ani după *Baltagul*, romanul scris în aceeași cheie sămănătorist-poporanistă readuce în discuție tema rezistenței tradiționale în fața modernizării capitaliste. Acțiunea se derulează între două sărbători de Sânziene (1927-1928) pe moșia nobilului Lupu Mavrocosti și a surorii sale, Kivi. Prietenia de pe front a bogatului proprietar de păduri cu inginerul francez Antoine Bernard se concretizează în vremuri de pace prin câteva proiecte economice comune, sortite însă eșecului. Singura soluție salvatoare – vinderea pădurii de frasini de la Borza – îi solidarizează pe oamenii locului, săteni și boieri deopotrivă, împotriva străinului. Participă la acest protest natura însăși, prin dimensiunea sa magică, atât de frecventă în proza lui Sadoveanu.

Pe acest fundal se decupează portretul prințesei Mavrocosti: „remarcabilă persoană”, cu silueta fină „în unghiuri ascuțite, care vorbea cu ușurință toate limbile europene și practica toate sporturile [...] Însă era fire încăpățânată, cu sclipiri metalice în ochi și ținea să treacă prin viață ca o vargă de criță”². Alura băiețească, energia și siguranța cu care își diriguiește afacerile, dar mai ales felul în care străbate în galop moșia, strunind ca un bărbat cei mai năvălași armăsari, o apropie de modelul amazonic. Chiar și povestea sa de amor, o mezialianță cu vigurosul administrator al pădurii, răzeșul Sofronie Leca, o face pe

1. Panait Istrati, *Domnița din Snagov*, p. 91.

2. Mihail Sadoveanu, *Noaptea de Sânziene*, ediție îngrijită, prefață, tabel cronologic, addenda și bibliografie de Antoaneta Tănăsescu, București, Albatros, 1990, pp. 1-2.

domnița Kivi să semene până la un punct cu eroinele războinice învinse de iubire. Numai că, în *Noaptea de Sânziene*, totul e cu happy-end.

Anunțam câteva paragrafe mai sus, în paranteza dedicată unor proze oarecum atipice în peisajul amazonografic românesc, că unii dintre autori nu se bucură de vreo notorietate anume. Complet uitat azi este Ion Talpă, al cărui roman din 1937, *Prin rotogoalele de fum*, se bucură în epocă de câteva cronici binevoitoare, care încearcă să îi găsească un loc în zona fantasticului românesc. Între ele, cea a lui Ovidiu Papadima, republicată în volumul *Scriitorii și înțeleșurile vieții*¹, utilizează utopia neagră a lui Ion Talpă ca pretext pentru a redeschide discuția despre șansa revitalizării literaturii noastre prin explorarea aceluși „dincolo” de realitate. Citit astăzi, romanul cu pricina își dezvăluie în primul rând precaritatea estetică, drept pentru care ar putea fi calificat, fără drept de apel, ca subliteratură. Și totuși ne vom opri puțin asupra lui, deoarece e simptomatic pentru o amazonografie românească.

Este vorba despre insistența cu care câțiva autori imaginează noi Femenii sau doar femei virilizate puternic, ca utopii negre (Ion Talpă, Victor Papilian, Dorina V. Ienciu, Ancuța Mărieș). Romanele sau nuvelele lor descriu lumi fantastice, proiectate fie într-un viitor foarte îndepărtat, fie în prezentul unor zone exotice, neexplorate. O lume în care femeile sunt atotstăpânitoare. În cazul cărții lui Ion Talpă, povestea lor e spusă de o tânără ziaristă emancipată din Bucureștiul anilor '30, studentă famelică la Drept. „Boemă ultra-feministă”, cum o caracterizează autorul, acest personaj rămas fără nume e încărcat de toate stereotipurile misogine: e frivolă, lesbiană, promiscuă, superficială, masculinizată în gesturi și mentalitate, cu aere de intelectuală, întreținute de patima fumatului. Ea decide să scrie un roman de succes, un fel de utopie ginecocrată, merit să o propulseze pe piscurile succesului.

Prin rotocoalele de fum ale țigărilor din care scriitoarea rebelă trage cu sete, povestea ținutului Gyneceira și a mării cetăți Gynsara se țese în forță. După modelul lumilor „pe dos”, în care rolurile sunt răsturnate, universul ginecocrat își dezvăluie treptat legile: puterea absolută se află în mâinile femeilor, bărbații sunt reduși la rolul animalic de androidei și scoși în afara civilizației, familia tradițională e spulberată și înlocuită cu un microgrup exclusiv feminin, lesbianismul rămâne unica formă de obținere a plăcerii sexuale, perpetuarea speciei e asigurată de mamele purtătoare, *gynee* fecundate de androidei, copiii sunt discriminați (fetele, recuperate de societatea feminină, băieții, aruncați în grajduri sau țarcuri, ca tații lor). Toată această stare de fapt se perpetuează sute și sute de ani, până în clipa când

1. Ovidiu Papadima, *Scriitorii și înțeleșurile vieții*, București, Minerva, 1971. Pentru informațiile privitoare la romanul lui Ion Talpă și la ecourile sale în epocă le mulțumesc în mod deosebit domnilor Ioan Vultur și Mircea Popa.

celebra avocată Floria Stranga, protagonista sumbrei utopii, descoperă nu doar un alt fel de sexualitate în brațele unui superb androideu, ci și experiența maternă. Faptul că rămâne însărcinată, că naște, alăptează și își crește o vreme băiatul într-o colonie paradisiacă, ascunsă departe de Gyneceira, îi răstoarnă complet perspectiva asupra lumii pe care a construit-o. Ceea ce se întâmplă în valea ca o gură de rai unde bărbați, femei și copii trăiesc în armonie, urmând legea Firii, va cuceri treptat nu doar sufletul avocatei, ci și pe cel al întregii Gynandrii. E drept, triumful normalității lăsate de Dumnezeu se recucerește la capătul unor lupte grele și presupune jertfă. Dar binele triumfă și, cu happy-end-ul raiului pe pământ, autoarea pune punct romanului.

Numai că virajul acesta cu 180 de grade dinspre o utopie neagră spre una solară nu se produce din senin. După un episod safic petrecut în mansarda ei boemă, tot prin rotocoalele fumului de țigară, ziarista are revelația unui mesaj ceresc. I-l transmite, reactivându-i amintirile, chipul parcă muștrător al mamei sale, cuvioasa coană Ileana, imortalizată într-un tablou. Așadar, întreaga construcție e dinamitată, iar teza ultra-conservatoare insinuată la început e ilustrată din belșug. Deși contemporan și similar tematic cu prozele de anticipație ale unui Blasco Ibáñez sau Karinthy Frigyes, pe care le-am pomenit într-unul din subcapitole, *Prin rotogoalele de fum* nu atinge nici pe departe gabaritul acestora (am mai spus-o: din păcate, el însuși mic).

Cum nu-l vor atinge nici alte două utopii negare românești care imaginează ginococrații terifiante: nuvela lui Victor Papilian *Răzvrătirea din Insula Maladona*, apărută inițial în 1946, în revista *Viața Românească*, nr. 6-7¹, și, în zilele noastre, romanul de anticipație al Ancuței Mărieș *Surori pe veci, amazoane* (Editura Dacia, 2006). Cât despre SF-ul „utopistei uitate” Dorina V. Ienciu, *Cataclismul anului 2000*, apărut în 1933², poate doar Zeea, fiica savantului Fidias, ar intra în matricea amazonică prin experimentarea noului mod de viață adus pe pământ de către extratereștri. Căsătoria sa cu Marte, nici pe departe o zeitățe războinică, ci, dimpotrivă, patronul artelor, e – dincolo de sacrificiul tinerei – și un fel de sugestie pacificatoare.

Ce alte pagini cu amazoane s-ar mai găsi prin literatura română de după al Doilea Război Mondial? Greu de spus. Poate ar trebui căutat mai temeinic, dar la un simplu survol am găsit doar câteva frumoase pagini eseistice. Cele mai multe îi aparțin lui G. Călinescu (în rândurile prin care îl omagiază în 1945 pe Torquato Tasso, cu prilejul celor 350 de ani trecuți de la moartea sa, și în celebrul *Domina bona* din 1947). Li se adaugă paragrafele lui Radu Petrescu

1. Victor Papilian, *Răzvrătirea din insula Maladona*, în volumul *Decameronul românesc*, Timișoara, Editura Universității de Vest.
2. Pentru semnalarea sa îi mulțumesc lui Lucian Vasile Szabo.

din *Meteorologia lecturii* (1982) și ale lui Petru Creția din *Epos și logos* (1981), dedicate înfruntării dintre o regină amazoană și un erou. Fără a uita să pomenim un volum despre care s-a vorbit destul de puțin: *Penthesileea la Troia*, subintitulat „o farsă tragică în patru acte și un epilog”, semnat de Mioara Cremene și Adrian Cremene (Cartea Românească, 1996). Nu e deloc surprinzător că în fundalul textului se întrevede mereu *Penthesileea* lui Heinrich von Kleist, deoarece traducătoarea tragediei lui Kleist în română este chiar Mioara Cremene. Și încă o precizare: montarea scenică a acestui text i se datorează Cătălinei Buzoianu, iar spectacolul s-a jucat (cu decorurile lui Marcel Chirnoagă) în anul 1996, pe scena Teatrului Dramatic din Constanța.

Incursiunea prin amazonografiile românești se încheie, iată, abrupt. O dată, pentru că aceasta e chiar regula unui raid reușit: un atac fulgerător și o retragere bruscă, în clipa când capturile (multe, puține) au fost strânse și când, la o scrutare rapidă, nu mai rămâne nimic de acaparat din flancul advers. S-ar prea putea totuși ca prin câmpurile literaturii noastre, prin cine știe ce hățisuri de ieri și de azi, să se mai ascundă povești cu amazoane. Tocmai de aceea îi invităm pe amazonologii mai tineri și mai în puteri să se avânte în noi incursiuni. Cine știe cu ce capturi s-ar întoarce?